

Raport o dokonanych zmianach w kwestii zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmioty prywatne- wille i pensjonaty w gminie Nałęczów.

I. Właściciele willi i pensjonatów w gminie Nałęczów zostali poinformowani o powszechnym prawie wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami do żądania zapewnienia dostępności–architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Upowszechniono pośród właścicieli willi i pensjonatów informacje zawarte w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, znacząco podniosły rangę dostępności. Wskazano także na istotność ratyfikacji przez Polskę Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym zmieniającym podejście do niepełnosprawności. Właściciele pensjonatów i willi w gminie Nałęczów dowiedzieli się, iż mimo funkcjonowania w polskim porządku prawnym powyższych ustaw osoby z niepełnosprawnościami mogą domagać się respektowania swoich praw w zakresie zapewnienia dostępności tylko przez podmioty publiczne.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie jest możliwe tylko poprzez ustanowienie stosownych przepisów prawnych. Istotne jest, iż sama dostępność jest prawem. Zasadne jest aby uwidocznic temat dostępności w szeroko rozumianej przestrzeni publicznej, nie tylko dla sektora publicznego ale także dla sektora prywatnego.

Dostępność oznacza zapewnianie tych samych możliwości wszystkim ludziom, bez względu na ich ograniczenia wewnętrzne, zewnętrzne i zmieniające się okoliczności. Im większa dostępność – tym większą niezależnością mogą cieszyć się osoby z niepełnosprawnościami. Dostępność oznacza brak wykluczenia i podmiotowe traktowanie każdej jednostki.

Właściciele pensjonatów i willi w gminie Nałęczów otrzymali szereg informacji i wskazówek na temat tego, iż każda przestrzeń powinna umożliwiać maksymalnie samodzielne i świadome jej użytkowanie. Taka przestrzeń powinna być dostępna i pozbawiona barier architektonicznych, tak aby wszystkie pomieszczenia i urządzenia jej towarzyszące były dostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, osób z dysfunkcjami wzroku, słuchu i innymi. Jednym słowem, przestrzeń powinna umożliwiać jej użytkowanie przez

wszystkich użytkowników, tym samym spełniając ich potrzeby i oczekiwania.

Fundacja Lubelski Fundusz Lokalny jak organizator „Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”, którego celem jest integracja wokół „małej ojczyzny” oraz zwrócenie uwagi na dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze - zabytkowych domów i ogrodów w Nałęczowie z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, poprzez swoje wieloletnie działania wdraża i wdrożyła już zasady dostępności, dla turystów, którzy brali udział w festiwalu m.in. poprzez: zapewnienie miejsca do przechowania bagaży, podanie informacji, w którym miejscu osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z toalety. Natomiast plakaty i ulotki informujące o wydarzeniach opatrzone były dużą czcionką i umieszczone w ogólnodostępnych miejscach na terenie gminy Nałęczów.

II. Wydarzenie jakim był Festiwal Nałęczowskich Ogrodów, wyraźnie uwidoczniło, iż część uczestników tego wydarzenia z określonymi niepełnosprawnościami miało problemy aby w pełni uczestniczyć w tym wydarzeniu. Poszczególne pensjonaty, wille i ich ogrody uniemożliwiały pełne skorzystanie z ich przestrzeni dla osób z niepełnosprawnością np. ruchową - brak podjazdu dla wózka inwalidzkiego, brak oznaczeń dla osób niedowidzących i niedosłyszących.

W tym miejscu należy wskazać, iż znaczna część właścicieli pensjonatów i wille w gminie Nałęczów dzięki poszerzeniu swojej wiedzy z zakresu prawa osób ze szczególnymi potrzebami do żądania zapewnienia dostępności: architektonicznej, cyfrowej i informacyjno - komunikacyjnej, dokonała szeregu zmian (udogodnień) w swoich willach i pensjonatach, aby korzystanie z tych obiektów przez osoby ze szczególnymi potrzebami było dla tych osób wiele bardziej przystępne i jednocześnie bezpieczne.

A. Dostępność architektoniczna: Od czasu opracowania pierwszego raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmioty prywatne- wille i pensjonaty w gminie Nałęczów, dokonano następujących zmian: Po dokonaniu końcowej analizy architektonicznej 10 budynków położonych w gminie Nałęczów , oferujących usługi noclegowe (wille, pensjonaty), stwierdza się, iż w przeważającej większości budynków (9) znajdują się wolne od barier poziome i pionowe przestrzenie komunikacyjne. Trzy podmioty z grupy objętej raportem dokonały usunięcia barier w poziomych i pionowych przestrzeniach komunikacyjnych. . Likwidacja barier architektonicznych polegała na wykonywaniu czynności

takich jak usunięcie wysokich progów, usunięcie dużych gabarytów z przestrzeni wspólnej, poszerzenie wejścia do korytarza aby umożliwić przejazd wózkom inwalidzkim, a także likwidacja zróżnicowania poziomu podłogi, przystosowanie podłoża –położenie wykładziny antypoślizgowej. Likwidacja barier technicznych jak inwestowanie w sprzęt techniczny, który pozwala osobom niepełnosprawnym na samodzielne, niezależne od innych osób funkcjonowanie, a wymaga znacznych nakładów finansowych , na chwilę obecną nie jest możliwa w przedmiotowych willach i pensjonatach.

Kilka podmiotów z raportowanej grupy (3) wykonało w tych budynkach drobne poprawki - rozwiązania architektoniczne, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem (pomieszczeń technicznych). Dokonano zakupu i montażu poręczy i uchwytów w ciągach komunikacyjnych oraz uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych.

Prawie wszystkie podmioty zapewniają już w tych budynkach informacje na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny. Nadal brak jest takich informacji dostępnych poprzez dotyk lub głos, jednak należy wskazać, iż takie rozwiązania wiążą się ze znacznym wydatkiem, co nie jest aktualnie możliwe dla właścicieli tych willi i pensjonatów.

Prawie wszystkie podmioty (9) umożliwiają wstęp do tych budynków osobie korzystającej z psa asystującego. Pojawiły się w związku z tym wyraźne oznaczenia graficzne w przedmiotowych budynkach.

W jednym z raportowanych budynku zamontowano rampę wjazdową przy wejściu głównym, dającą możliwość dostania się do budynku osoby z problemami motorycznymi, osoby poruszającej się na wózkach inwalidzkich, a także rodzica z wózkiem dziecięcym.

W zakresie dostępności architektonicznej wszystkie podmioty podejmują nadal działania uwzględniające potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami przy realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych.

B. Dostępność cyfrowa. Od czasu opracowania pierwszego raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmioty prywatne- wille i pensjonaty w gminie Nałęczów, dokonana następujących zmian: Prawie wszystkie podmioty objęte niniejszym raportem prowadzą strony internetowe (9 z 10 podmiotów). Część z tych stron jest dostosowana do korzystania z nich przez osoby słabowidzące. Natomiast wszystkie podmioty z przedmiotowego raportu, czyli 10 podmiotów, zapoznało się z przepisami ustawy z dnia

4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Właściciele willi i pensjonatów z Gminy Nałęczów uświadomili sobie, iż osoby niepełnosprawne stanowią grupę dość często pomijaną przez część właścicieli willi i pensjonatów, podczas dostosowywania oferty pobytowej w tym budynkach. Dostosowanie stron internetowych do ich potrzeb może podwyższyć sprzedaż usług w tym willach i pensjonatach.

- C. Dostępność informacyjno-komunikacyjna. Od czasu opracowania pierwszego raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmioty prywatne - wille i pensjonaty w gminie Nałęczów, dokonała następujących zmian: Część podmiotów (6 podmiotów z 10) objęta niniejszym raportem nie zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami obsługi z wykorzystaniem niżej wymienionych sposobów/środków wspierających komunikowanie się: zapewnienia usługi tłumacza online, stosowania pętli indukcyjnych, zamieszczania informacji o zakresie działania podmiotu w Polskim Języku Migowym oraz tekście łatwym do czytania i zrozumienia. Wszystkie podmioty z raportowanej grupy posiadają wiedzę o możliwych kierunkach zmian w tej materii. Wszystkie podmioty przedmiotowego raportu zapewniają komunikację poprzez pocztę elektroniczną, wiadomości tekstowe, w tym SMS, MMS lub wiadomości wysyłane przez komunikatory internetowe, komunikację audiowizualną, w tym przez komunikatory internetowe, faks. (Komunikatory internetowe to aplikacje, które umożliwiają natychmiastową komunikację – na przykład rozmowę na czacie.) Likwidacja barier w komunikowaniu się to działania mające na celu umożliwienie osobie niepełnosprawnej porozumiewanie się z innymi ludźmi zwykle poprzez dokonywanie odpowiednich inwestycji, co w dużej mierze stanowi poważną barierę dla części właścicieli willi i pensjonatów.

Podczas spotkań z właścicielami willi i pensjonatów w Nałęczowie, celem opracowania niniejszego raportu można odnieść wrażenie, iż aktualnie dla wielu osób słowo „dostępność” nie kojarzy się już tylko z możliwością skorzystania przez osobę niepełnosprawną z danego obiektu. Wszyscy właściciele willi i pensjonatów mają świadomość, iż problemy z dostępnością mają także osoby niewidome, słabowidzące, głuche, słabosłyszące, głuchoniewidome, niepełnosprawne intelektualnie, osoby starsze i chore, kobiety w ciąży, osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osoby o nietypowym wzroście, osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem.

Wszyscy właściciele willi i pensjonatów, objęci niniejszym raportem, doskonale zdają sobie sprawę, iż wiele barier, głównie architektonicznych, ogranicza dostępność nie tylko do samych willi i pensjonatów, ale także do ich ogrodów. Znaczna część z budynków przedmiotowego raportu to budynki posiadające więcej niż jedną kondygnację, z których żaden nie posiada windy. (a jest to główne utrudnienie dla osób z ograniczonymi możliwościami ruchowymi). Z uwagi na dość znaczne koszty przebudowy przedmiotowych budynków, ich właściciele mogą wykonać remonty jedynie w zakresie dość niskich budżetów.

Jednak nawet niewielkim kosztem można wykonać wiele ułatwień dla osób ze szczególnymi potrzebami, co zostało wykonane w przedmiotowych budynkach:

- a) Drzwi wejściowe w 7 budynkach są przeszklone, nie otwierają się automatycznie, dlatego też na drzwiach umieszczono widoczne oznaczenia informujące o dużej powierzchni szklanej.
- b) W 4 budynkach oznaczono – obramowano jaskrawą taśmą miejsce zakończenia podestu wejściowego, co w znacznej mierze ułatwia osobom słabowidzącym miejsce zakończenia podestu i informuje o różnicy poziomów podłoża.
- c) W większości ogrodów willi i pensjonatów, gdzie znajdują się ścieżki wewnętrzne dostosowano ich szerokość dla osób przemieszczających się na wózkach inwalidzkich. W kilku ogrodach wykonano częściowe utwardzenie podłoża (zniwelowano nawierzchnię nieutwardzoną, która w dużej mierze utrudniała poruszanie się po ścieżkach osobom na wózkach inwalidzkich lub z wózkami). W ogrodach znajduje się wiele miejsc przeznaczonych do odpoczynku: ławki, siedziska, krzesła ogrodowe, które ułatwiają osobom starszym i osobom z ograniczonymi możliwościami ruchowymi korzystanie z ogrodów/ terenów zielonych. W żadnym ogrodzie nie występują strome podjazdy, które całkowicie uniemożliwiłyby skorzystanie z nich przez osoby korzystające z wózków inwalidzkich.

Wejście do kilku budynków posiadają schody z poręczami po obydwu stronach.

Parkingi dla osób odwiedzających wille i pensjonaty , które obejmuje przedmiotowy raport, w znacznej mierze dokonały zmian i wyznaczyły przynajmniej po jednym miejscu parkingowym dla osób niepełnosprawnych. Miejsca te znajdują się bardzo blisko drzwi wejściowych, są oznaczone znakami pionowymi.

We wszystkich budynkach objętych niniejszym raportem zapewniona jest możliwość ewakuacji lub uratowania w inny sposób osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez oznaczenia dróg ewakuacyjnych.

W gminie Nałęczów do chwili obecnej nie znajduje się żadna willa czy pensjonat wyposażona w system TOTUPOINT (jest to znacznik dźwiękowy wchodzący w skład systemu nawigacyjno-informacyjnego, wykorzystujący bezprzewodową technologię komunikacji służącej do oznaczania i opisywania wybranych miejsc w przestrzeni publicznej, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz obiektów. Można nimi oznaczać wejścia do budynków, pomieszczeń, wind, przystanki autobusowe i inne umożliwiając przekazanie informacji. Przestrzeń staje się przez to bardziej dostępna i bezpieczna dla osób z dysfunkcją wzroku. Brak jest także w przedmiotowych budynkach oznakowania w języku Braille'a przy wejściach do pomieszczeń i toalet.

IV. Obowiązujące w polskim porządku prawnym rozwiązania systemowe dotyczące wdrażania dostępności koncentrują się głównie na podmiotach publicznych. Pozytywne jest, iż coraz częściej zaczyna się podchodzić do tematu dostępności w szerszym zakresie poprzez próbę spojrzenia na całość zagadnienia. Wobec powyższego potrzebna jest świadoma transformacja procesu wdrażania dostępności przez podmioty niepubliczne, m.in. pensjonaty, wille i inne obiekty oferujące usługi noclegowe. Satysfakcjonujące jest, iż wszyscy właściciele pensjonatów i willi w Nałęczowie, których objął niniejszy raport , bardzo otwarcie i chętnie współpracowali w dostosowywaniu ich budynków do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami . Widoczna jest dalsza chęć zmian u właścicieli willi i pensjonatów, aby uczynić ich budynki jeszcze bardziej dostępne i dostosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wyraźnie widać, iż osoby te znają realia dzisiejszych klientów i poprzez swoje budynki chcą pokazać, iż zależy im na każdej osobie, bez względu na jej potrzeby.

Większość podmiotów objętych niniejszym raportem ma zamiar podjąć kolejne działania zapewnienia zwiększenia dostępności (wszystkie 3 typy dostępności – architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej). Podmioty te posiadają aktualnie dokładne informacje na temat występujących w ich budynkach i ogrodach barier i zamierzają dokonać ich korekty tak, aby uzyskać większy stopień dostępności.

Aktualnie część usług świadczonych przez wille i pensjonaty objęte niniejszym raportem jest już w znacznym stopniu dostosowanych do tego, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły z nich samodzielnie korzystać – na miarę swoich możliwości. Dostępność to proces, zakładający ciągłe zmiany i pokonywanie wyzwań.

Właściciele willi i pensjonatów objętych przedmiotowym raportem chcą zabiegać o dostępność, bo to jest dla nich opłacalne. Zwiększenie stopnia dostępności pozytywnie wpłynie na wizerunek tych podmiotów, pozwoli zyskać nowych odbiorców oferowanych usług, wzmocni zaufanie klientów, jak też zwiększy szanse na otrzymanie dotacji ze środków publicznych.

Przedmiotowy raport o dokonanych zmianach, został opracowany na podstawie informacji i badań przeprowadzonych w następujący sposób: weryfikacja i analiza wypełnionych ankiet w sprawie dostępności otrzymanych od właścicieli willi i pensjonatów w gminie Nałęczów oraz osobiste wizyty sprawdzające dostępność willi i pensjonatów i ich ogrodów dla osób ze szczególnymi potrzebami.